Za zadovoljevanje večine skupnostnih potreb narodu zadostuje lastna državna oblast. Za zadovoljitev nekaterih širših potreb, ki niso kulturno specifične, stopajo narodi v medsebojno pogodbeno povezavo, v smislu katere nastajajo skupne večnarodne zveze in ustanove, katerih pristojnosti, sestava in poslovanje se razvijajo v pogodbeno določenih okvirih.

Ciril A. Žebot

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Novejši družbeni in politični razvoj v Jugoslaviji se giblje v smeri naraščujočega pritiska za uveljavljenje izvirne suverenosti republik. Pritisk v tej smeri je zaradi izrazitih kulturnih posebnosti ter kričečega gospodarskega izkoriščanja in zaposlavljanja posebno močan in vztrajen v Sloveniji. Ta razvoj narekuje tudi Slovencem v svetu, da podprejo novo slovensko državno in demokratično uveljavljanje.

Ciril A. Žebot

LETNIK XXVI — VOLUME XXVI September 1975 Published monthly by: Slovenian National Federation, of Canada, 646 Euclid Ave. Toronto, Ont. Canada. Številka 9 — Number 9

KNJIŽNICA DUŠANA ČERNETA TRST

MI PA OSTANEMO KAKOR SMO B'LI

V reviji Convergence (letnik VII., št. 4, 1974), ki je mednarodna revija za vzgojo odraslih in izhaja v Torontu, je objavljen prispevek dr. Ane Kranjc (filozofska fakulteta ljubljanskega vseučilišča). Članek The system of values and adult education: goals and objectives Sestav vrednot in vzgoja odraslih: cilji in nameni) je povzet po angleškem besedilu njenega prispevka k 17. letni šoli andragogov, ki je bila v juliju 1974 v Poreču.

Dr. Kranjc ugotavlja, da morajo voditi vsako vzgojo, tudi vzgojo odraslih, določeni cilji. V Jugoslaviji je postavil 10. kongres Lige komunistov Jugoslavije temelje vzgojnega dela: "vzgojitelji morajo razlagati svet v duhu samoupravnega socializma in v duhu njegove znanstvene baze - marksisma". Te vrednote niso vidne samo v vzgoji odraslih, marveč prevevajo tudi samoupravno socialistično aksiologijo, etiko, sociologijo, psihologijo in druge panoge. Vpletene so tudi v gospodarski in pravni sestav kot bolj ali manj značilne poteze jugoslovanske družbe. Te vrednote bi morale odražati tudi množična sredstva obveščevanja. Dr. Kranjec obžaluje, da je opaziti prav tukaj zaradi vpliva oglasov, filmov, itd. največje odklone od postavljenih ciljev. Solidarnost z vsemi progresivnimi silami na svetu, ki se bore za zmago socializma in komunizma — ti in drugi ideali, formulirani v platformi 10. kongresa Lige komunistov Jugoslavije, morajo biti tudi ideali, ki navdihujejo vse oblike vzgojnega dela z odraslimi. Nihče ni dal vzgojiteljem odraslih pravico, niti si je ne smejo samolastno prisvojiti, da bi usmerjali vzgojo ljudi k vrednotam, ki predstavljajo osebno izbiro vzgojitelja. Zasebne vrednote poedinca ne morejo biti kriterij za ocenjevanje vrednot, niti ne smejo biti kriterij za njih vključitev v cilje vzgoje.

Po tako dogmatičnih izjavah ne samo v domačem krogu, marveč tudi pred mednarodno publiko, se seveda ne smemo čuditi, da si prizadeva režim zelo striktno, čeprav ne vedno z uspehom, uničiti v kali vsak poskus nekoliko drugačne usmeritve kot jo predpisuje partija. Odstavljanje profesorjev, zatiranje celo marksističnega tiska, zaplenjane verskih listov, direktne in indirektne ovire vsega, kar ne izvira iz partije nima njenega blagoslova, je samo dosledna posledica komunistične ileodogije in vse govorjenje o socialističnem humanizmu in svobodni, ustvarjalni osebnosti je samo slepilo za mnoge posebno na zapadu, ki bi iz enega ali drugega razloga radi verjeli, da so se vsaj nekateri komunisti bistveno spremenili in so pripravljeni spoštovati osebne pravice in svoboščine.

● **Zadružniki v ZDA bodo** odprli Cooperative Hall of Fame v prostorih Zadružne zveze ZDA v Washingtonu. V Dvorani slove bodo obešene slike in kratki življenjepisi zaslužnih zadrugarjev. Za začetek nameravajo imenovanti kakih 25 do

(DALJE NA STRANI 4)

SOVJETI ZOPET TOLMAČIJO PO SVOJE

Kljub temu, da si je najbolj prizadeval za sklenitev Helsinskega pakta o evropski varnosti prav Leonid Brežnev, je sam omenil v pogovoru z kongresniki iz ZDA, ki so bili na obisku v Moskvi, da je helsinski pakt "močan dokument za bodočnost, za 10 let, da bodo mogli biti ljudje bolj mirni. To je morda najboljši način, kako moreta naša velika naroda z dvema različnima družbenima sestavoma zagotoviti mir". Sovjeti imajo največ pomislekov proti tretjemu delu pakta, ki govori o svobodnem gibanju oseb in idej. Po sovjetskih komentarjih bo potrebno za izvedbo teh določil skleniti še posebne dodatne dvostranske pogodbe.

Glavna kritika helsinskih dogovorov izvira naravno od predstavnikov narodov, ki so po letu 1945. padli pod sovjetsko zono. S podpisom te pogodbe so zapadne države tudi pravno priznale dejansko stanje in s tem zmanjšale upanje teh narodov, da se otresejo sovjetske nadvlade.

UMRL JE MOŽ - KJE TAK JE ŠE MED NAMI

† POLDE TOMSIC

(Dr. Jože Planinšič)

V soboto 25. januarja 1975 je bil pokopan v Ljubljani diplomirani pravnik Polde Tomšič, uradnik pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Vse, ki smo ga poznali, je ta tragična vest hudo presenetila, kajti njegova smrt ni bila posledica bolezni, ampak avtomobilske nesreče — torej takšne novice ni nihče pričakoval.

Polde se je rodil v Trstu v slovensko in katoliško zavedni Tomžičevi družini, na katere življenjski poti je bilo mnogo več bodečega trnja kot pa dišečih rož: starejši sin je bil ustreljen kot talec v dobi italijanske okupacije Ljubljane; hčerka Ivica je bila ustreljena na lovu; mati, do katere je Polde gojil Cankarsko materino ljubezen in jo vsako poletje med svojim dopustom vodil na razna božja pota po Evropi in kraje zgodovinskih pomembnosti, je pred leti nenadno umrla. Polde je od številne družine zapustil le sestri Vero in Ančko.

Družina je morala zaradi svoje slovenske narodne zavednosti v času fašizma prestati mnogo gorja in se je končno pred fašističnim preganjanjem umaknila v Ljubljano, kjer je Polde končal srednješolske in univerzitetne študije ter diplomiral na pravni fakulteti v Ljubljani.

Aktivno se je udejstvoval v slovenskih prosvetnih in akademskih društvih in preko društva Sedejeve Družine se je pisatelj tega članka seznanil tudi z ostalimi člani Tomšičeve družine. Vsi neštevilni prijatelji, tisoče onih, ki jim je preko pokojninskega in invalidskega zavarovanja pomagal daleč preko svojih uradnih dolžnosti, posebno pa še mi, ki smo bili člani istega akademskega društva, se bomo vedno spominjali Poldeta kot je bil: človek mirnega značaja, odprt in odkritosrčen prijatelj, nekompromisen zagovornik in branilec slovenske ideje in kritičen ocenjevalec slovenske preteklosti, oster kritik totalitarne sedanjosti in neomajen v svoji veri, da bo ta naš ljubljeni slovenski narod pod Triglavom, katerega poldruga tisočletna zgodovina je en neprestan, toda nikdar omajan in vedno nepopustljiv boj za obstanek, preživel tudi sedanjo temno noč zasužnjenja in prešel v sončno jutro velikonočnega vstajenja, da bo naš narod nekega dne spet svoboden in se vladal po svoji lastni volji.

Ko živimo v času kompromisov, neizpolnjenih obljub ter borb za blesteče naslove in dobičkanostne pozicije, je dejstvo, da je še kdo, katerega prva misel je slovenska državna ideja — ta najbolj čista slovenka zamisel, tako osvežujoče! V svoji globoko zasidrani ljubezni do svoje rodne domovine je Polde bil prepričan, da je samo svobodna slovenska država edini porok, da bo narod na svoji zemlji svoj gospod, se vladal po svoji volji, in da bo prišel čas, ko bo Slovenija spet svobodna in samostojna politična enota pod svobodnim soncem. Morda bo država Slovenija ena izmed Združenih Držav Evrope.

Sedanjo prehodno slovensko tragedijo bi bilo težko bolje opisati kot Župančič v svojih verzih:

"Svobode naše jabolko je zlato
nam zakotalilo se v blato
in preden spet zasije v čisti
slavi,
vsi blatni bomo, vsi krvavi...."

Poldetu ni bilo treba čakati Župančičevih verzov za svoj politični manifest; iz svojih ranih let na Primorskem je vedel, kaj je svoboda in kaj je tiranija!

Naš narod postaja zrelejši iz leta v leto, naša narodna zavest raste in se širi doma in v zamejstvu, toda našega Poldeta ne moremo narediti večjega v smrti kot pa je bil v življenju. Posvetimo teh par misli človeku in prijatelju, ki je v svojem življenju pustil neizbrisne stopinje ter ga prav zato ne bomo pozabili!

Kot je pokojni president Kennedy pozival Amerikance, naj se ne vprašujejo, kaj narod lahko stori zanje, ampak kaj oni lahko store za svoj narod — isto lahko rečemo o našem pokojnem Poldetu: vse svoje moči je razdajal več za druge, kot pa zase. Svojo dediščino, ki jo je prejel ob zibelki, je vso razdal. Prišel je pred Boga samo s polnimi rokami dobrih del.

Vsi, doma in v zamejstvu, smo izgubili zvestega prijatelja, neutrudljivega branilca in prvoboritelja slovenstva in žalujočima sestrama Veri in Ančki lahko zagotovimo: v spominu nas, ki ga poznamo iz akademskih let in akademskih društev, in v spominu tisočih, ki jim je pomagal preko pokojninskega in invalidskega zavarovanja, on bo v svojih delih živel večno....

WE QUOTE:

"Many of the German dialects of Austria abound in Slavic loans, lexical, structural and phonological". p. 200
John Geipel, The Europeans. An ethnohistorical survey. Longmans, 1969.

● **Pravoslavni ruski nadškof** Pitirim, vodja patriarhatske založbe v Moskvi, je izjavil, da se pravoslavna cerkev v Sovjetski zvezi "ne posveča dobrodelnosti, ker to ne spada med njene poglavitne dejavnosti, in da taka dejavnost ne bi imela pravega pomena zanjo". Taka omejitev cerkvenega poslanstva je seveda diktirana po komunističnem režimu v Sovjetiji in v drugih komunističnih drzavah, ni pa je mogoče utemeljiti iz sv. pisma ali cerkvene zgodovine.

WE QUOTE

SLOVENES

Most of the Slovenes too came via the United States as labourers, though a few, including one of the principal stonemasons on the building of the Empress Hotel in Victoria, were skilled workers. Like the Croats, Hungarians, Poles, Germans, Czechs and Slovaks, they suffered an interruption in their settlement and integration in the early years of the First World War, when they were treated as enemy aliens, though this restriction ultimately had the effect of hurrying them into taking citizenship as soon as this became possible. By 1929, in spite of the very considerable harmships which the labourers and their families suffered from the general econamic conditions and the specific harshness of circumstances in the extractive industries, the few hundred members of the group had establisher themselves in British Columbia. In that year a branch of the North America-wide Slovenian Society was established in Vancouver. This was a mutual benefit society which, like many such organizations also became the centre of ethnic social and cultural life. Today it still exists as the Bled Mutual Insurance Compayn, its social and cultural activities having been assumed in 1955 by a newly-formed Slovenian Society.

As in the case of the other South Slav groups, the post-1945 migration augmented and changed the group. Various notabilities were added to it incluuding the literary scholar and artist Professor J. Dolar Mantuani and his wife, the geologist Dr. Ludmila Dolar Mantuani, the Canadian Champion water skier Rudy Tuschek, and the marathon runner and bicyclist Victor Zafelsnik. The newly reinforced community has endeavoured, through Slovene language choirs, drama and folk-dance groups to keep the cultural interest alive. So, too, have the various Slovene priests who have served the Vancouver group for years without being able, as yet, to secure the construction of a church. The maintenance of the culture, however, is especially difficult for such a small and scattered group. As one of its representatives has written:

The language of the parent will not likely be the language of the child. Although (the language) may be taught from babyhood, (children) quickly learn the language of their little chums, and this is English. As they enter school they drift a little further from the parents influence and the rift widens as they continue to grow. This has to be; for they are born Canadians, and this is the land they know and love. It may be distressing at first, but we realize that the future of the country is with the young people and we would not have them cling to the past. They must march forward and stand together as true Canadians. Our hope is that they will not forget entirely the ancestors who first brought them to Canada and British Columbia, and the customs they held dear. 1

1 Report on the Slovenian Community, submitted to the British Columbia Centennial Committee, pp. 10-11.
John Norris, Strangers Entertained
British Columbia Centennial '71 Committee
Contributors—Sloveens: I. Skerbinek, Evelyn Skerbinek

ŠIROM PO ONTARIO-U

(še nekaj slik iz potovanja urednikov etničnih listov).

G. J. Rudnicky, profesor-slavist, nekdanji komisionar "B & B" komisije izroča ontrijskemu ministru za industrijo in turizem g. C. Bennettu v Ottawi na banketu, ob zaključku ture spominsko knjige 25 letnici etničnega tiska v Manitobi. Kot smo že poročali je minister na istem banketu postal častni član ontarijske etnične tiskovne zveze.

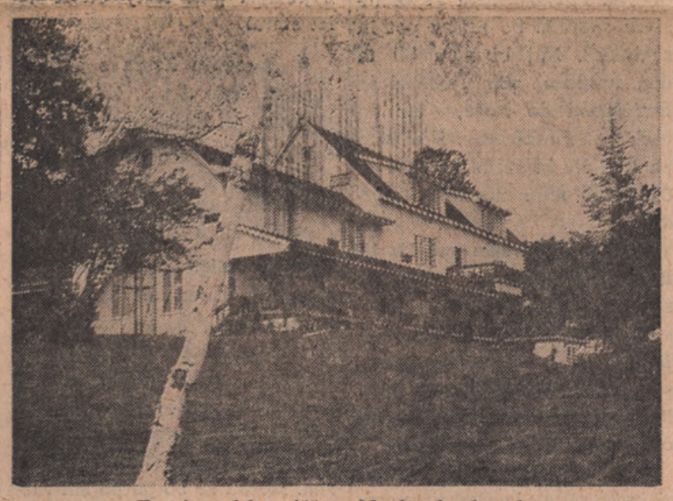

Eno izmed letovišč na Manitouland otoku

Naš urednik v razgovoru z župnikom poljske cerkve v Vilno, ki je slavila letos 100 letnico pozidave.

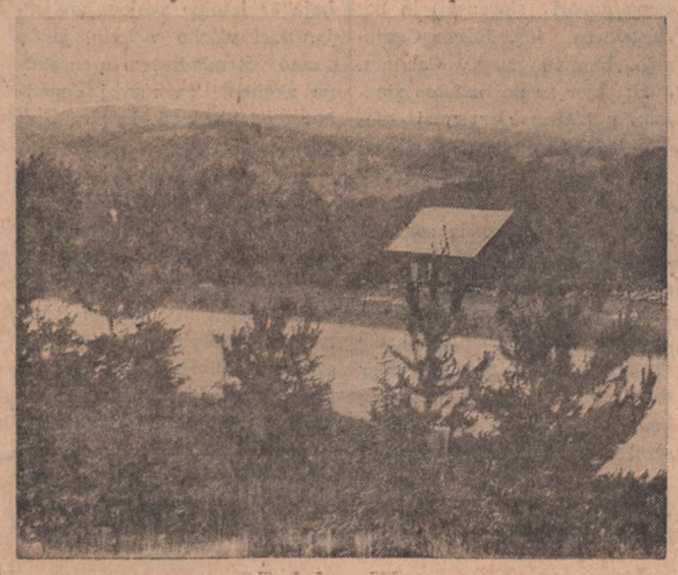

Pogled na Vilno

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates $4.00 per year: 30¢ per copy
Advertising 1 column x 1" $2.80
Published monthly by
Slovenian National Federation of Canada
646. Euclid Ave., Toronto 4.

Member of C.E.P.F.

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu.

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado 4 $, za Argentino 250 pezov, za Brazilijo 60 kruzeirov, za Anglijo 20 šilingov, za Avstrijo 35 šilingov, za Avstralijo 2.50 avstr. L., za Italijo in Trst 800 lir, za Francijo 600 frankov.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

MED SLOVENCI

● **Blagoslovitev spominkega** križa v Millandu. V nedeljo, dne 14. septembra 1975, ob priliki slovenskega spokornega romanja v Midland, bo istotam slovesna blagoslovitev spominskega križa, ki smo ga torontski Slovenci postavili ob 30-letnici Vetrinjske tragedije v spomin vsem žrtvam komunizma in vojne v Sloveniji. Želeli bi, da bise letošnjega romanja udeležilo čim več Slovencev, da skupno izprosimo božjega blagoslova za naš slovenski narod in za vse tiste, ki so umirali in darovali svoja življenja za svobodo in vero svojih očetov. Spored dneva bo sledeč: 1. Ob 12.30 sv. maša (Pred mašo spovedovanje); 2. Ob 2.15 popoldne pričetek sporeda ob spominskem križu: Uvodne besede. Odkritje in blagoslovitev spominskega križa. Polaganje venca| Recitacija. Petje zbora. Kratek spominski govor. Litanije; 4. Po končanem spominskem sporedu bo križev pot in zaključek. Naj bi nam bil ta dan resnično dan ljubezni in hvaležnosti do Boga, ter do vseh naših mučencev, istočasno pa tudi živ in svetal spomin od 30-letnici naše narodne tragedije.

● **Slovenska šola pri Mariji** Pomagaj bo začela v oktobru z rednim poukom.

● **V drugi polovici avgusta** je bil slavnostno odprt slovenski lovski dom — blizu Alistona. Podjetnim slovenskim lovcem čestitamo.

● **18. septembra bodo slovenci** iz Toronta in Ontario poromali za "Baragov dan" v Cleveland, Ohio.

Chicago

● **SAVA (Slovenski akademiki** v Ameriki) je znove oživela. Predsednica je gdč. Madga Simrayh. Upamo, da se bo kmalu to pokazalo tudi v dejanju.

● **Baragova Zveza v Chicagu,** ki je bila letos obnovljena, je priredila v dneh 8. 9. 10 avgusta romanje v Baragovo deželo. 46 udeležencev je bilo. Vodstvo romanja je bilo v rokah g. Toneta Gabra ml., sourednika Chicago Tribune g. Freda Orehka (lepo govori slovenski) in baragoslovca ing. Jožefa Gregorich. Ustavili so v Calumet, Mich., kjer so doživeli lep sprejem, v L'Anse kjer so si ogledali lansko leto postavljeni veliki kip Friderika Barage (Snowshoe priest). Ogledali so si cerkvico, katero je zagradil Fiderik Baraga. V soboto so si romarji ogledali v Eagle Harbor cerkvico Holy Redeemer. Tudi to je zgradil misijonar Friderik Baraga. Še isti zvečer so prispeli v Marquete, sedež kofije, Ogledali so si škofiisko rezidenco, ki je služila prvemu marquetskem škofu Frideriku Baragi. Prenočili so v Holidav Inn. V nedeljo 10. avg. jih je prisrčno sprejel osmi naslednik Friderika Garage, škof Salatka, Slovak po rodu. Imel je mašo za romarje, ki so med mašo peli slovenske pesmi. Obhajal jih je iz keliha, ki ga je podarl škofu Baragi avstrijski cesar Franc Jožef I. ob priliki njegove poroke. Pred grob svetniškega škofe Friderika Baraga je Baragova zveza položila lepo šopek belih in rdečih nageljev. Po maši je bil v Holiday Inn. banket na katerem so govorili predsednik . Slov. Kat. Jednote Kucich odbornik g. Zprc, častni predsednik Baragove Zveze g. Gregorich, dr. Ludvik Leskovar, sourednik Tribuen g. Orehek, ki je izredno mnogo doprinesel k lepemu uspehu romanja, Tone Gaber ml. in tajnica Baraga Association in urednica Baraga Bulletin Mrs. Agnes B. Rufus, Najstarejša romarica je bila gdč. Ančka Ahačič (87 let stara in najmlajša gdč. Katy Gaber (8 let stara).

● **Baragova Zveza s sodelovanjem** Slov Ženke Zveze pripravlja izlet na Baragov dan. ki bo v Clevelandu 28. sept. Vse slovesnosti bodo v stolnici in slovenski kulturni program v Catedral High School

● **V. Jolietu, Ill. imajo novega** župnik pri fari Sv. Jožefa. Za župnika je bil nastavljen Slovenec, bivši tajnik škofe Gregorija Rožmana .g. Roman Malovašič. Tudi njegov pomočnik je slovenskega rodu, č.g. Stalzer, ki pa slovenski več ne zna. Morda se bo pa po sili razmer le prinčil slovenskemu jeziku.

● **Slovenska radijska ure bo** letos 25. oktobre obhajala 25 letnico svojega obstanka. Bo v veliki svetoštefanski dvorani obširen slavnostni program.

● **Pred kratkim je umrl g.** Anto Kukman, stara slovenska korenina v lepi starosti 81 let. Živel je v slovenski naselbini. s svojo sestro je vodil grocerijo in pozneje tudi prodajo posestev. Sveto maše zanj in ostale porebne obrede je opravil njegov sorodnik č.g. Bernard Horzen.

● **Naš naročnik g. Stanko** Mašič je v začetku avgusta obhaja 87 letnico svojega življenja. Dasi visoko v letih, je še vedno ves mladosten in se stalna zanima za razvoj dogodkov med Slovenci in po svetu Čestitamo!

....● Prekmarski rojaki so pod vodstvom ge. Gisele Hozian za Delavski pranik odpotovali s posebnim busom v Toronto, kjer so se ustavili v cerkvi Marije Pomegaj in v cerkvi Brezmadežne v Novem Torontu.Obiskali so tudi Hamilton, kjer so letos praznovali 10 letnico obstoja slovenske fare.

● **Kanadska vlada bo dala** na razpolago četrt milijona dolarjev (v dobi 3 let) za posebno komisijo, ki naj določi skupen sistem za pisanje inuit (eskimo) jezika. Sedaj uporabljajo 3 različne sestave. Razmere so se dokaj spremenile od časov, ko je škof Baraga iskal primernega pismenega izraza za jezik Očipve Indijancev.

● **Kitajska vlada priznava** 54 narodnosti kot etnične manjšine na Kitajskem. Kitajski bankovci imajo napise poleg v kitajščini še v 4 drugih jezikih.

● **Večkulturni program** kanadske vlade obsega tudi gostovanje profesorjev tako za celo leto kot tudi za serijo predavanj. Za krajši čas so predavali: prof. L. Driedger (Manitoba) v Edmontunu in Calgary (Kanadski etnični mozaik — iskanje identite); prof. G. Paul (Alberta) je zamenjal mesto za dva tedna s prof. D. Milletom (Ottawa); prof. Isajiw (Toronto) predaval v Calgary in Edmontonu (Etnična identiteta v Kanadi); prof. W. Bauer (Toronto) bo predaval na Concordia vseučilišču v Montrealu (Begunec doma: kanadizacija nemškega pisatelja). Za celo leto bodo gostovali: prof. R.A. Heling (Windsor) v Halifaxu in Frederictonu; prof. W.E. Kalbach (Toronto) v Waterlooju in prof. G.K. Hirabayashi (Alberta) v Victoriji.

● **SOUNDS CANADIAN je** naslov knjige, ki predstavlja predavanja mednarodnega simpozija 1. 1971, ki ga je organiziralo Društvo za kananske etnične študije. Tema zborovanja je bila; "Jeziki in kulture v več-etnični družbi".

● **Etnini tisk je drugačen.** William Markiewicz je zapisal v svoji koloni "The Ethnic Press" v Toronto Sun: "Kurier Polsko-Kanadyjski je zapisal, da je razlika med angleško-francoskim in etničnim tiskom očitna in temeljna: angleški in francoski tisk se naslanja na številno prebivalstvo, na velike investicije, in kot posledica na veliki poslovni svet, medtem ko more velik del etničnega tiska preživeti samo ob samožrtvovanju. Medtem ko je angleški in francoški tisk predvsem vir informacij, je etnični tisk orodje, ki pomaga tisočem priseljencev, da se počutijo doma v Kanadi".

● **Kanadsky Slovak objavlja** kroniko slovaške dediščine v Thunder Bayu (Ontario). V Thunder Bayu je bila od 1878 do 1970 slovaška prisotnost najbolj vidna. Kroniko piše Andrew Potocky.

● **Število priseljencev v** Kanado v prvih 3 mesecih tega leta se je znižalo za 1.954 oseb (ali 4.1%) in je znašalo 43.448 oseb.

● **Toronto je dobilo drugo sodišče** za podeljevanje državljanstva.

● **Koncem oktobra bo v Winnipegu** konferencve ki bo obravnavala vprašanje kanadskega etničnega mozaik: "Kanadski etnični mozaik: stremljenje po identiteti". Konferenco organizira Družtvo za kanadske etnične študije.

● **Poljaki v Kanadi so slavili stoletnico ustanovitve prve poljske šupnije v kraju Wilno (dolina reke Ottawa).** ....

● **V uvodu v knjigo o vzhodnih** obredih, ki jo je izdala vatikanska kongregacija za cerkve vzhodnega obreda, je ugotovljeno, da trpi nad 5 milijonov katoličanov vzhodnega obreda v komunističnih državah danes več zaradi vere kot so pred desetimi leti. Položaj je posebno resen v Albaniji, Sovjetski Zvezi in v Romuniji.

● **Španski škofje so opozorili** Francovo vlado, da ne more z ničemer opravičiti mučenja političnih jetnikov. Obenem so tudi izjavili, da niso teroristični umori nikdar upravičeni, tudi če se sklicujejo njih zagovorniki, da so potrebni za obrambo najvišjih vrednot.

Vaše glasovanje je odgovor

VOLILNI ČAS JE ČAS

STAVLJANJA VPRAŠANJ:

- Ste zadovoljni z izobrazbo, ki jo dobiva vaš otrok v šoli?

- Če si hočete kupiti hišo, koliko vas bo ta stala?

- Kje so dela za brezposelne in za mlade ljudi ki dokončajo šolo ali univerzo?

- Ali res verjamete, da je poškodovanemu delavcu nudena pravičnost?

- Pod kakšnimi okoliščinami delajo ljudje po tovarnah in na gradbenih projektih?

Davisova vlada ni samo nerešila vaše probleme,
AMPAK JIH JE CELO POSLABŠALA!

Pomislite, pomislite o tem, ko boste volili.
Ali si res lahko privoščimo vse to še v naprej?
Čas je zrel za izpremembo.

ZAMENJALNA IZBIRA JE SPOSOBNA LIBERALNA VLADA.

ARMOURDALE **PHIL GIVENS**
BEACHES-WOODBINE **KEN KOURU**
BELLWOODS **MILLIE CACCIA**
BRAMPTON **WILLIAM AGNEW**
DON MILLS **DONALDA WRIGHT**
DOVERCOURT **AGOSTINO VENIER**
DOWNSVIEW **MIKE SPENSIERI**
EGLINTON **FRANK JUDGE**
ETOBICOKE **LEN BRAITHWAITE**
HALTON-BURLINGTON **JULIAN REED**
HIGH PARK SWANSEA **ED NEGRIDGE**
HUMBER **ALEX MARCHETTI**
LAKESHORE **JOHN McPHEE**
MISSISSAUGA EAST **IRENE ROBINSON**
MISSISSAUGA NORTH **VINCENT ZUCCARO**
MISSISSAUGA SOUTH **MICHAEL GARVEY**
OAKVILLE **McLEAN ANDERSON**
OAKWOOD **RICHARD MEAGHER**
ORIOLE **BOB REID**
PARKDALE **STAN MAMAK**
RIVERDALE **NICK KAPELOS**
ST. ANDREW—ST. PATRICK **FRED KAN**
ST. DAVID **JUNE ROWLANDS**
ST. GEORGE **MARGARET CAMPBELL**
SCARBOROUGH CENTRE **ROSS DOSWELL**
SCARBOROUGH EAST **JOHN COATES**
SCARBOROUGH ELLESMERE **KEN TILLEY**
SCARBOROUGH NORTH **GERRY PHILIPS**
SCARBOROUGH WEST **NORMAN KERT**
WILSON HEIGTS **VERNON SINGER**
YORK CENTRE **ALFRED STONG**
YORK EAST **FRED DARKE**
YORK MILLS **BRUCE BONE**
YORK SOUTH **ALAN TONKS**
YORKVIEW **BEN BELLANTONE**
YORK WEST **JOE CRUDEN**
HAMILTON CENTRE **BOB MONTE**
HAMILTON EAST **REV. JOSEPH ROGERS**
HAMILTON WEST **DR. STUART L. SMITH**
LONDON CENTRE **DAVID PETERSON**
LONDON NORTH **MARVIN SHORE**
OTTAWA CENTRE **GERALD KIRBY**
OTTAWA EAST **ALBER ROY MPP**
SUDBURY **ELMER SOPHA**
WINDSOR-Walkerville **BERNARD NEWMAN**

GLASUJ PAMETNO - GLASUJ LIBERAL

● **Belgijski jezuit, prosefor** dogmatične teologije na Gregorijani, je objavil v jezuitski reviji članek, v katerem naglaša potrebno po razvoju posebne teologije žene. Kanadski katoliški škofje so na spomladanskem zasedanju sprejeli resolucijo "naj Canadian Catholic Conference priporoči Svetemu Sedežu, da razširi inštalacijo laikov v "neposvečene službe", da bo vključevala tudi ženske.

● **Častni predsednik Svetovnega** sveta cerkva (World Council of Churches) W. A. Viser 't Hooft je dobil nagrado kardinala Rea za ekumensko dejavnost.

● **Luteranski škof Per Leonning** je odstopil in je poslal kralju Olavu ostavko, ker je parlament odobril — z enim glasom večine — zakon, ki dopušča splav iz družbenih in čustvenih razlogov v prvih 12 mesecih nosečnosti. V svoji ostavki je zapisal: "Če se država očitno ne ozira na cerkev v življensko važni zadevi in dokaže, da se naslanja na kaj drugačne svetovalce, je izgubil odnos povezave med državo in cerkvijo svoj smisel in notranjo verjetnost". Na Norveškem je luteranska cerkev državna cerkev in duhovniki ter škofje so državni uradniki.

● **Letošnji občni zbor kanadske** ustanove za družino The Vanier Institute of the Family bo v Ottawi od 3. do 5. oktobra. Za temo zborovanja so izbrali: "Pota v družinsko družbo".

● **Delegati na sinodi anglikanske cerkve v Kanadi so skoraj soglasno odobrili posvetitev žensk v dohovnice.**

BREZ NASLOVA . . .

Za slovenski narod je lahko usodno, če večji del naših izobražencev v svobodnem svetu nikakor nemore razčistiti z najbolj osnovnimi pojmi našega bitja in žitja, kakor so narod, zgodovinski in politični narod, narodna država, državno oziroma narodno gospodarstvo, možnost oziroma nezmožnost politične in gospodarske samostojnosti in podobno.

Svoj skupni imenovalec najdejo danes vsa ta vprašanja v dvoje nazorih, za samostojno Slovenijo ali pa za svobodno Jugoslavijo.

To dvoje naziranj ločuje slovensko izobraženstvo v svobodnem svetu v dva tabora, od katerih je eden za samostojno Slovenijo, ki da edina zagotavlja resnično narodno suverenost, drugi pa za demokratično Jugoslavijo, ker da edina lahko obvaruje Slovence pred pohlepnimi zahodnimi sosedi, Nemci oz. Italijani.

Toda vprašanje slovenske samostojnosti (suverenosti) in samostojnosti v okviru svobodne Jugoslavije je tako ob nekdanjih kot ob sedanjih razmerah veliko bolj globoko in zapleteno, da bi ga mogli odpraviti na tako preprost način, z "za" ali s "proti". Pravilen odgovor je lahko tak ali drugačen odvisno od političnega trenutka, od razmerja sil med evropskim vzhodom in zahodom, od osveščenosti in volje slovenskih ljudi, od pametnega in premišljenega tveganja ob pravilno ocenjenem trenutku in še toliko drugega

Nihče nima pravzaprav narobe, tisti, ki so za slovensko suverenost kot tisti, ki so zaenkrat le za demokratično jugoslovansko skupnost, ker se jim zdi realjenjša. Prav gotovo pa nimajo prav tisti z obeh strani, ki na ljubo svojemu osebnemu gledanju hote zaobidejo bistvena vprašanja slovenskega narodnega obstoja, ki so lahko za slovenstvo usodna, npr. italijanske naklepe, da ob morebitnem razhodu Jugoslavije vdarijo v Istro in Dalmacijo ali pa sedanje fizično izčrpavanje, mogoče že izčrpanje slovenskega naroda v jugoslovanskem okviru, tako da se ne bo zmožen več braniti pred pojugoslovanjenjem (posrbljenjem) oz. da si ne bo mogel več fizično tudi opomoči po morebitnem razhodu Jugoslavije.

Takšno vztrajanje na stališčih enega ali drugega tabora, samo zato, da si nekdo ohrani svojo osebno vlogo med pristaši ene ali druge ideje, ob zavestnem zanemarjanju najbolj usodnih vprašanj slovenskega narodnega obstoja ali pa celo slepitev slovenskih ljudi s prikrivanjem in zamolčavanjem, celo z drugačnimi izmišljenimi razlogi, je v resnici tista dvojna morala, ki nas lahko zapelje v nove pustolovščine v trenutku, ko se bo znova odločalo o nadaljni usodi slovenstva.

Vsi tisti, ki jim je v resnici za dobrobit slovenskega naroda in ne za lastno glorijo, morajo upoštevati vse stvarne možnosti, to je, da je treba poleg naravnega prava do narodne suverenosti upoštevati tudi stvarne možnosti in nemožnosti, sicer lahko zajdemo v tragično, stvarnosti tuje fantaziranje, kot npr. Kocbek in njegovi pristaši, in, da morajo tiste, ki se opirajo predvsem na stvarne narodne rešitve, po njihovem na jugoslovanski okvir za Slovence, voditi tudi načela narodove suverenosti kot naravni in v dogledni prihodnosti edino smiselni narodni cilj, drugače ostajajo, pri lastni in narodni invalidnosti, ki prav tako ne predstavlja nikakršne slovenske rešitve.

Za vsako stvarno in trenutnemu položaju ustrezno gledanje pa so, kot že začetkoma omenjeno, nujni pravilni osnovni in politični pojmi in to brez čustvenih navezanosti, pri enih na gostoljubne srbske ljudi, pri drugih še vedno na delavne Nemce in še kaj podobnega, pri pisateljih na bujno fantazijo, ki naredi iz Slovencev enkrat narod junakov, drugič pa narod sužnjev, odvisno od tega, ali je dotični nagnjen k črnoglednosti ali pa k optimizmu.

Veliko več koristnih stvari nam bi bilo mogoče doseči in se mnogočemu usodnemu izogniti, če bi bila narodnostna pojmovanja že v preteklosti izjasnjena, če bi naših vodilnih ne bremenili nepotrebni občutki narodne manjvrednosti in če bi narodni apostoli med slovenske ljudi ne vnašali majhnostne zagrenjenosti. Zato se najprej zaustavimo pri pojmovanju narodne "zgodovinskosti" oz. "nezgodovinskosti", ki še vedno greni dobršen del slovenskega izobraženstva, ga vodi v krčevita prizadevanja za tako ali drugačno narodno odrešitev slovenstva, pozabljaje na sedanjo stvarnost Seveda je ob namišljeno obremenjeni preteklosti izmaličenat in prizadeta tudi slovenska sedanjost. Torej!

Navajam opredelitev "nehistoričnega" naroda, kot jo podaja zgodovinar France Dolinar v svoji znameniti obravnavi "Odsotnost slovenske državne misli v prevratu 1918" (str. 6), o kateri domnevam, da prevladuje v mišlenju o narodni zgodovinskosti pri slovenskem izobraženstvu. Takole pravi: "Nehistoričen je narod, ki v zgodovini ni dejavno navzočen in uveljavljen, ker nima ali že davno več nima svoje lastne državne strukture, tako da si ni mogel ohraniti niti po sebi imenovane politično - teritorialne organizacije, ki mu je ostala kot preostanek nekdanje lastne državnosti, ki bi nanjo mogel opreti svojo prizadeva za vnovično uveljavitev med narodi. V družbi narodov je brez zgodovinske legitimacije, ki mu jo more v odnosih med narodi izsklenjeno dati zgolj lastna država. Tako narod v družbi historičnih narodov nima zdržemno soslednega historično potrjenega zastopstva, nima drugih narodov besednikom enako vrednega glasnika svojih terjatev. V dobi demokracije pa je takemu narodu največja ovira za razvit, da v njega jeziku govoreče množice nimajo politične zavesti svoje enotnosti, saj v njih kolektivnem spominu ni navzočna njihova nekdanja politična edinost . . . Tak narod smo bili Slovenci leta 1848"

Jaz bi le - temu najprej dodal, da smo taki še danes, takoj pa je treba vzeti v pretres tako opredeljeno zgodovinskost, ki je bila merodajna mogoče leta 1848, ko so narodnostne in družbene vede kot narodoslovje (etnologija), družboslovje (sociologija), politična veda in druge komaj shodile. Takrat so prevladovala nacionalna čudstva, katerim so bile tudi narodnostne vede podrejene, posebno jezikoslovje, ki je zagrešilo neverjetna šušmarstva in delilo narode na Slovane, Germane in Romane, pri čemer je ostalo, ob politični zlorabi, nemškem italijanskem in francoskem šovinizmu ter angleški naivnosti, še danes.

V resnici je namreč taka narodnostno - zgodovinska opredelitev nasprotna stvarnosti in navadna potvorba, plod nacionalizma, ki dela zgodovinsko nekaj, kar je v resnici, po takem merilu, nezgodovinsko. Za malo se nekomu lahko zdi, da večina naših piscev take potvorbe zaradi svoje zaverovanosti v tuje, ki naj bo boljše, nekritično povzema, prevzema modele, pravzaprav ideal - modele oz. ideal - tipe, ki lahko služijo šolskemu prikazu, da občinstvo sploh spozna ustrezno problematiko, toda v bistvu gre za navadne konstrukte, ki jih mora spregledati vsak, ki se je količkaj bavil s sociološkimi raziskavami. Osnovno protislovje v gornji opredelitvi je, da se postavlja v ospredje narod, ki naj bi ustanovil državo. V resnici pa je v večini evropskih velikih narodov šele država po nekaj stoletjih porajala državni narod (nacijo): Nemčina - Nemci, od začetka samo Vzhodno - frankovska (nemška) država z mnogimi narodi kot Bavarci, Švabi, Sasi, Prusi, . . ki so danes postali Nemci, ter Čehi (kraljevina), Slovenci (Karantanci) - kneževina, ki so ostali to, kar so bili. Združitev nemške države v Nemčijo se je izvršila šele leta 1871, šele od tedaj naprej moremo v smislu gornje opredelitve, strogo vzeto, govoriti o Nemcih.

Napaka omenjene zgodovinsko - narodne (državne) opredelitve in tudi narodnostnih - zgodovinskih gledanj je, da postavljajo jezikovno narodno zavest na sam narodno zgodovinski začetek Toda te zavesti ni bilo vse do 19. stol. Zato nima nikakega pomena, zlasti v slovenskem primeru, trditev, češ da so nam vladali "tuji" vladarji in plemiči. Ves fevdalni red temelji namreč edino na zgodovinskem političnem in na dednem plemiškem pravu. Obstajali niso narodi, ampak pokrajine in nasledstvena prava križajo pokrajinsko razdelitev, da o narodnostni sploh ne govorimo. Če so torej Slovencem stoletja vladali Habsburžani, le - to še ne predstavlja nekega hlapčevanja "Nemcem", Habsburžani so vladali npr. tudi Špancem, Holandcem, v nekaterih pokrajinah Italije; nadalje, nemška plemiška družina je vladala tudi Romunom, Bolgarom, Grkom, Madžarom, francoska Švedom, . . Toda vseh teh razmerij ni mogače pojasniti z nacionalnim modelom, ki sploh ni veljal.

Kar pa zadeva karantansko politično nasledstvo, ki more, najsi bo tudi po tem ponesrečenem modelu opredelitve narodne zgodovinskosti, pojasniti narodno državno tradicijo slovenskega naroda, se politično zgodovinske narodne raziskave, kolikor je znano, še nihče ni lotil Razlog je lahko čustvena nastrojenost proti "Nemcem" ali pa bojazen, da ga napadejo in onemogočijo tisti med nami, ki sami nasedajo tako poceni trditvam o slovenski narodni ''nezgodovinskosti", oziroma podložnosti, trditvam, in ravno v tem je tragikomičnost, katere nam je sugeriralo prav šovinistično nemštvo še v času monarhije.

Če sedaj kritično pogledamo na "zgodovinskost" drugih narodnosti: Italija - Italijani, nikoli niso bili narod in za razliko od Nemcev niti ne zgodovinska država. Od preporoda dalje lahko sledimo počasno krepitev jezikovnega gibanja. Italijansko združitev in s tem tudi (državni) narod pa izvede nekaj entuziastov z Garibaldijem na čelu pod Savojsko krono. Etnično so Italijani mešanica poromanjenega prebivalstva, med katero so se priselili Ostrogoti, Langobardi, na jugu pa je še močan vpliv arabskih Saracenov in Normanov. Toda "svojo" zgodovino so si Italijani danes prikrojili od Rimljanov naprej. Pa so "zgodovinski" (!?).

Francija - Francozi, etnično frankovski zavojevalci na, v glavnem, poromanjeno galsko podlago. Ostanek Galcev so še Bretonci. V tej državi se izgubijo tudi Burgundi Nasprotno pa južni predeli razvijo dve drugačni etnični tvorbi, okcitansko (ki šteje danes nekako 10 milijonov, a je v glavnem neosveščena) in provensalsko (tudi neosveščena). Spet smo pri primeru, ko je šele država porajala francosko narodnost, ki pa ni "zgodovinska" po Frankih, ki so jo ustanovili.

Velika Britanija - Angleži, Škoti, so na keltsko naseljeni Angli, Sasi, Juti, ki so jih premagali Normani, nekako ob letu tisoč z znamenito bitko pri Hastingsu. Odslej vladajo neprenehoma Normani, ki se s podložnimi spojijo v novo narodnost, angleško in škotsko; slednja ohranja deloma nekatere izvirne značilnosti, enako tudi valeška (v Wallesu). Nasprotno pa ostanejo Irci narodnost, četudi podložni Angležem 800 let, ko celo izgubijo po večini svoj irski jezik, a se znova održavijo na začetku našega stoletja. Zgodovinski so v resnici Irci.

Španija - Španci, dežela je bila skoraj osem sto let pod Arabci, ki so jo zasedli kmalu po letu sedemnsto kot državo Vizigotov. Z osvobajanjem so se oblikovale kraljevine, ki so se združevale Katalonija z Aragonijo, Leon s Kastilijo, enako Asturija in Andaluzija, končno se pod katoliškima kraljema združita Kastilija in Aragonija s poroko Izabele Kastiljske in Fernanda Aragonskega in nastane Španija, ki oblikuje španski narod, z izjemo Kataloncev in Baskov.

Madžarska - Madžari, narod, ki je zavojeval Panonijo, vsrkal sicer močno slovensko in slovaško delovno kulturo, ljudstvo, izrazje, a je (slučajno) obdržal nadvlado svojega jezika, se torej ni "poslovanil" kakor so se Bolgari. Rekli bi torej, da so Madžari v primeri z drugimi kar precej "zgodovinski".

Prav zanimive so nekatere narodnosti, ki jih zgodovina ne znamuje kot narode, ali posebne države, a so obstajali in po stoletjih nenadoma ustanovili svoje narodne države, to so Romuni in Albanci. Jezikovno sledujejo Romuni menda poromanjene stare Dačane, etnično pa so mešanica z močnim slovanskim in madžarskim vplivom. Albanci naj bi bili nasledniki starih Ilirov, vsaj jezikovno. Precej izvirne narodnosti morajo biti narodi slovanske jezikovne skupine, ni pa nam skoraj ničesar znanega o njih iz predzgodovine, kaj so posamezni med njimi sprejeli ali niso sprejeli, kajti etnično in rasno gre za silno različna ljudstva.

Približno takole torej je slika o "zgodovinskih" narodnostih oz. narodih. Vprašanje o zgodovinskem podložništvu itd. puščam zaenkrat odprto, opozarjam samo na to, da bi tisti, ki vidijo v namišljenem slovenskem zgodovinskem podložništvu neko posebno karizmo, morali videti še večjo karizmo recimo pri Bolgarih, Srbih, Makedoncih, Romunih, ki jih je stoletja tlačil turški jarem. Toda vsi ti so bolj sproščeni, saj bi jim, ako bi se grenili po vzoru nekaterih slovenskih poetični duš zaradi "zgodovinske" tlačenosti, ne preostalo drugega kot pa da se nekam asimilirajo, mogoče k "zgodovinskim" današnjim Grkom, ki svoje narodno slavo gradijo na nekaj starogrških razvalin in se istovetijo z antičnim nasledstvom.

Vse to opisovanje naj malo prikaže, kako za lase privlečene so lahko zgodovinske slave raznih narodov. "Dokazati" se da menda res vse. Vsak narod si izdela svojo zgodovino, ki mora biti čim bolj imenitna. Nebogljeno pa je, da kak manjši narod kot Slovenci, iz majhnostnih razlogov znanja tujih jezikov, zaverovano prevzema bolj ali manj ustrezne narodnostne modele in se taki vnemi ne ustavi, tudi ko po krivem poniža samega v prepričanju o lastni samokritičnosti. Celo boji se, da mu utegnejo to iluzijo spodbiti, ako nekdo slučajno le odkrije ceneno tujo igro in le nekoliko večjo lastno vrednost.

V isti obravnani navaja nadalje France Dolinar (str. 1) naziranje, ki ga je med drugim štrapaciral v enem od zvezkov Meddobja že Frank Žebot:

Pred letom 1848 (da) smo bili Slovenci etnografsko (sic!) definirani kot slovenski jezik govoreči prebivalci Kranjske, Koroške in Štajerske. Oba pisca se opirata na Kopitarjevo nemško pisano slovensko slovnico iz leta 1808 (Grammatik der slawischen Sprache in Krain, Kaernten und der Steiermark), pri čemer se Frank Žebot povzpe celo do "ugotovitve", da Kopitar ni vedel imena svojemu jeziku in ga je zato tako označil.

Papir prenese vse, zato dvomim, da Kopitar "ne bi vedel" imena svojemu jeziku, še najmaj zato, ker je že Trubar pisal katekizem za "prelube Slovence". Verjetno je nameraval Kopitar z nemško pisano slovnico predstaviti slovenski jezik nemškemu svetu oz. avstrijskemu, saj je nemščina prevladovala v tedanji Avstriji oz. srednji Evropi. Res je sicer, da so se narodi, ki jih je oblikovala država oz. državno gibanje narodnostno, pravzaprav nacionalno zavedli prej kot pa Slovenci, toda to še ne pomeni, da bi se morali sami imeti ne le za nezgodovinske, ampak, po gornjih primerih, še za take primitivce, da bi "ne vedeli imena svojemu jeziku"

Vse to kaže, kako nujno je, da Slovenci samostojno ovrednotimo svojo preteklost, preverimo svojo narodno in politično zgodovino, da ne bo vedno znova prihajalo do nesmiselnih "ugotovitev".

Prav France Dolinar načne v isti obravnavi namreč vsebino, ki jo danes naši "zgodovinarji" skrivajo, ker očituje vso nebogljenost in "slovansko"zasanjanost naših tedanjih izobražencev. Prepirali so se namreč o tem, ali naj se slovenski narod tudi kulturno spoji v jugoslovanskega, češ da bo slovenskemu pisatelju laže pisati za sedem milijonov Jugoslovanov kot za 700.000 Slovencev. Za narodno spojitev so bili menda vse od Izidora Cankarja do pesnika Župančiči, z Ivanom Grafenauerjem, zlasti pa geograf Melik. To so bili člani kulturnega odseka pri ljubljanskem narodnem svetu. Dolinar pripominja, da "te seje dajejo zelo nepovoljno spričevalo politični zrelosti slovenskih kulturnih delavcev v času prevrata 1918".

Ako smo prav videli, isti razlogi za jugoslovanstvo, kot jih ponavljajo še danes, z eno besedo, da slovenstvo preveč košta.

In vendar mozga Belgrad iz Slovencev milijarde in milijarde, leto za letom. Torej mora biti nekje namerna slepitev s širjenjem govoric, da smo Slovenci kot narod predragi, predragi za samostojnost

Pravim zaenkrat samostojnost ne lastna država, ki ni odvisna samo od naše zrelosti in gospodarske sposobnosti za samostojno življenje, ampak tudi in to predvsem od zunanjih političnih dejavnikov.

Naročene govorice o neizbežnosti povezave z jugom, ker da so tam surovine oz. tržišče za slovensko blago, izgubijo vsako podlago ob soočenju z dejstvi, da iz Slovenije odtekajo milijarde na jug. Nihče pa pravzaprav ne ve povedati, kolikšen naj bi bil del surovin, ki jih Slovenija dobi od juga in koliko se splača tržišče z jugom? Že same površne primerjave povejo, da gre za izžemanje, ki celo presega (po vrednosti dela) vse primere kolonialnega izkoriščanja.

To pa še ni vse. Slovenska socialna in gospodarska narodna osnova je danes verjetno že zlomljena, toda poleg tega posebni naročeni "kulturniki" s svojim pisanjem skušajo slovenskim ljudem zastuditi lastno narodnost (Kermavner, Pirjevec, Kramberger . . .).

Ako že prihaja na dan takšna naročena jugoslovanska romantika, je jasno, da ni v korist niti Jugoslavije sami. Tisti Slovenci, ki v slovenstvu ne vidijo prihodnosti in se želijo ter se potujčijo v tujini, se, kolikor jih je doma, tudi ne bodo pobalkanili, čakali bodo, da se Jugoslavija razide, da se bodo potem poitalijančili ali ponemčili

Toda zaenkrat hoče največ naših ljudi še vedno ostati zvestih slovenstvu. In samo to je po mojem prepričanju za nas vse odločilno. —W.

ONTARIO

Government Information

Naše novo ministerstvo za kulturo in razvedrilo ima pet glavnih področij odgovornosti. Tukaj je obrazloženo kaj so in kaj vam pomenijo.

Večkulturna pomoč in državljanstvo — za ohranitev kulturne dediščine ontarijskih ljudi in za pomoč novodošljim pri njihovem vživljanju v življenje naše province.

vidni umetnostič glasbi, literavidni umetnosti, glazbi, literaturi, drami, plesnim skupinam in ustvarjalcem ročnih del ter pomagati pri povspeševanju ljudske zainteresiranosti na teh področjih.

Šport in sposobnost — podpirati izboljšano telesno sposobnost skupno s sodelovanjem in zabavo pri športnem udejstvovanju in pomagati ontarijskim atletom pri razvoju njihovega bodočega potenciala.

Knjižnice in občestveno obveščanje — povečati dostop do informacij prebivalcem Ontaria, tako da ti lahko zadobe najbolj uspešno uporabo uslužnosti in načrtov, ki so na razpolago v njihovih občestvih.

Ohranjanje dediščine — zaščititi arheološke objekte in povspeševati ohranjanje in cenjenje posesti ki imajo arhitektonske in zgodovinske pomembnosti.

Če želite več informacij o novem ministerstvu ali o katerem koli njegovem programu, pišite v vašem lastnem jeziku na:

Ministry of Culture and Recreation
Communications Branch
Main Parliament Buldings,
Room 347 Queen's Park
Toronto, Ontario
M7A 1A1

Ministry of Culture and Recreation
Robert Welch,
Minister

Government of Ontario
William G. Davis, Premier

● **Mednarodno sodelovanje** kreditnih zadrug je dobilo konkretno zvezo latinske Amerike. Denar bo preskrbela Centralna kreditna zveza ZDA kot posojilo. Denar bo na razpolago (kot posojilo) članom kreditnih zadrug v latinski Ameriki, ker imajo njihove kreditne zadruge težave z zagotovitvijo zadostnih naložb za potrebna posojila, ker so dohodki njihovih članov izredno nizki. Raba finančnih sredstev, ki jih dajo za določeno dobo na razpolago kreditne zveze industrializiranih dežel, kjer so članske naložbe večje, je edini praktični način (poleg posojil, ki jih morejo nuditi države same ali pa druge države kot pomoč — seveda pod ugodnimi obrestmi, da ostane še nekaj presežka za krajevne kreditne zadruge), kako pospešiti gospodarski razvoj v teh pokrajinah.

● **Od 4. do 9. septembra bo v** Ekumenskem inštitutu v Bosseyu (Švica) druga svetovna konferenca o razvoju človeštva s pomočjo kreditnih zadrug. Verski voditelji iz dežel v razvoju bodo izmenjali svoje izbenega in gospodarskega razkušnje v uporabljanju kreditnih zadrug za pospešitev družvoja.

● **Etnične manjšine belcev v** ZDA opisuje družboslovec Andrew M. Greeley v novi izdaji knjige "Why can't they be like us?

SPOMINU PROFESORJA JAKOBA RICHTERJA

Sredi široko zasnovanega znanstvenega dela, je smrt dne 23. februarja 1975 tako rekoč dobesedno iztrgala pero iz rok neutrudno iščočemu mariborskemu zgodovinarju, škofijskemu arhivarju, profesorju in duhovniku Jakobu Richterju.

S svojo veliko razgledanostjo na področju krajevne zgodovine se je prof. Richter loteval velikih nalog. Napisal je veliko odličnih del, znanstvenih razprav in študij. Z natančnostjo znanstvenika je uporabljal primarne arhivske vire in tako popravil nekatere trditve zgodovinarjev.

V spektralni analizi njegovih razprav naj tukaj omenimo le najpomembnejše, mimo katerih ne bo mogel nihče, kdor bo hotel v prihodnje s kakršnegakoli zornega kota natančneje obravnavati podobno snov. Richterjeva razprava Prizadevanje za razširjenje "Novic" v ČZN 38|1967|224-245 prikaze Ignaca Zimmermanna (1824 — 1843) prvega lavantinskega škofa, ki je bil slovenskega rodu in je dobro obvladal slovenski jezik. Zimmermann je dne 24. maja 1843 razposal "Novice" v vse slovenske dekanate svoje škofije s priporočilom, naj jih dušni pastirji razširijo med slovenskimi verniki. Uspeh ni izostal. Še isto leto se je naklada "Novic" dvignila od 500 na 800 izvodov.

V razpravi Ustanovitev lavantinske škofije, ČZN 41|1970|11—13, postavlja Richter letnico 1228 na trdne temelje.

Za jezikoslovca je zanimiv Narodopisni drobec, ki ga je Richter objavil v ČZN 42|191|148—151.

Mariborski kulturniki bodo znova in znova segali po dveh njegovih razpravah: Priprave za ustanovitev filozofskega liceja v Mariboru, ČZN 43|1972|68—73 in Inkorporacija in prodaja mariborske župnije, ČZN 43|1972|203—219.

Po originalni listini iz 15. stoletja je napisal Richter Prispevek k zgodovini Radgone v ČZN 44|1973|92—99. Tudi v svojih zadnjih dveh razpravah: Maribor v reformacijski dobi, ČZN 45|1974|89—105 in O štiftarjih in skakačih, Znamenje 5|1975|67—79, je hotel biti prof. Richter jasen, natančen in znanstven.

Mohorjeva družba je objavila nekatere njegove živahno pisane eseje in članke, npr: Ko so bile slovenske knjige še nevarne, KMD 1972, 63—64; 900-letnica krške škofije, KMD 1972, 83—85; Solčavski punt, KMD 1974, 106—107.

Nova mladika 2|1971|20—23 je prinesla Richterjevo kratko zgodovino mesta Maribora; v istem letniku (100—101) najdemo tudi njegovo živahno pisan potopis Svetovna igra. Richter opisuje svoje doživetje iz leta 1970, ko se je udeležil pasijonskih iger v Oberammergauu: "V deževnem juniju smo hodili k igram z odprtimi dežniki. Toda med igranjem samim je dež ponehal.... Škoda, da zaradi naravne pristnosti odklanjajo ozvočenje.... posebno ker lastovke ne vedo, za katere prizore njihovo žgolenje ni ravno primerno...." (101).

Razlikujoč trdno zgodovinsko resnico od pobožnih legendarnih pripovedi, je prof. Richter leta 1973 napisal življenjepis sv. Maksimilijana Celjskega, škofa in mučenca (Leto svetnikov IV., 87—90).

Zdi se, da marsikatera Richterjeva razprava in študija čaka na objavo v njegovi rokopisni zapuščini, ki še ni urejena.

Prof. Richter je s svojim obsežnim zgodovinskim znanjem sodeloval pri Slovenskem biografskem leksikonu, ki je že objavil nekatere njegove prispevke, in pri sestavi šematizma, ki bo prikazal Cerkev v Jugoslaviji. Ker je hotel, da bi bil šematizem, posebno kar zadeva zgodovinski del, solidno delo, na katerega se lahko nasloni vsak kulturnik brez bojazni zmote pri navajanju, je zanj žrtoval marsikatero tiho nočno uro. Njegov kritični duh in odgovornost pred javnostjo sta pri takem in podobnem delu odklanjala vsako naglico.

S popisom arhivskega gradiva in ohranjenih matic po župnijskih uradih je prof. Richter opravil veliko delo. Poleg vsega je bil kot človek ljudomil in ustrežljiv. Rad je ustregel vsakemu študentu ali študentki, ki sta se zatekla k njemu po vire za diplomsko nalogo ali disertacijo. V arhivu je z enako ljubeznijo sprejemal ubogega dijaka kot imenitnega inozemca.

Čeprav je bilo zadnjih [illegible] let let težišče njegovega dela v znanstvenem pisanju in urejevanju arhivskega gradiva, ne moremo prezreti njegovega dušnopastirskega dela, njegovih izbrušenih pridig za mariborsko občinstvo pri tako imenovani "gosposki maši" ob enajstih v stolnici.

V omenjenem Narodopisnem drobcu je zapisal: "V globinah človeške podzavesti se plazi strah pred prihodnostjo. Ta strah vznemirja prav tako razgledanega človeka, ki si je znal urediti svoj življenjski položaj, kakor tudi tistega, ki so ga valovi življenja zanesli nekam ob stran in mu je usojeno le bedno životarjenje. Samo močne osebnosti znajo ob pravem času zagrabiti življenjski tok v svoje roke in ga s svojim delom in svojim duhom oblikujejo po svoji zamisli" (148).

Taka, močna osebnost je bil tudi prof. Jakob Richter.

J.S.

Družina, 1975, 12—13.

● **V Peterborough, Ontario,** je nenadno umrl tamkajšnji škof Francis Marocco. Pokojni škof je bil velik zagovornik zadružništva in se je sam aktivno udejstvoval zlasti v ustanavljanju zadrug za gradnjo družinskih domov in v kreditnem zadružništvu. Bil je tudi med pionirji socialnega nauka cerkve ko je bilo to še novost (ob neki priliki je izjavil, da so bili časi, ko je moral prihajati v bogoslovje v Torontu pri zadnjih vratih, ko je predaval bogoslovcem socialni nauk cerkve). Eno leto je prebil tudi v Antigonishu, kjer je močna zadružna tradicija. V tem letu je tudi vodil študijo o stanju med katoliškimi družinami v škofiji. Podobne študije so bile pozneje izvedene v večih škofijah ter so bile tudi predmet posebnega socialnega tedna v Sudburyju (1959). Predno je postal pomožni škof torontske nadškofije, je bil tajnik oddelka za socialno dejavnost organizacije katoliških škofov Kanade (angleške sekcije). Kot pomožni škof v Torontu je imel tudi mnogo stikov s Slovenci. Zadnja leta je bil škof v Peterborough, Ontario.

● **Stoletnico še vedno aktivnega smučarja Hermana Johannsena,** ki se je rodil na Norveškem in živi sedaj v provinci Quebec, bodo proslavili z dvema knjigama in dvema filmoma: eno knjigo bi napisala njegova hčerka Alice, druga pa ga bo vključila in serijo slavnih oseb. Družba Bill Brindt bo posnela 30 minutni filmi o njegovem življenju, za angleško televizijo pa pripravljajo dokumentarični film The long long trail.

KNJIGE in REVIJE

● **Clomean in La Bud, MASINAIGANS:** THE LITTLE BOOK, North Central Publishing Co., St. Paul, Minnesota. Dve benediktinki sta napisali za 100 letnico prihoda slovenskega misijonarja v Združene države Jožefa Buha (10. novembra 1864) iz Lučin na Gorenjskem njegov življenjepis v šestih poglavjih. Zaradi njegovega prizadevanja za ustanovitev škofije v vikariatu ga imenujejo duhovnega očeta škofije v Duluthu. Življenjepisu sledita dva dodatka. V prvem so našteti važnejši dogodki Buhovega življenja, v drugem pa je našteta večina slovenskih duhovnikov, s katerimi se je srečaval Buh pri svojem delu v ZDA.

COOPERATIVES CANADA 75. Manjniška številka Coop Commentary, mesečnega buletina z novicami o zadružništvu v Kanadi, ki ga izdaja Cooperative Union of Canada v Ottawi, je izšla v obliki brošure, ker praznuje kreditno zadružništvo v Kanadi letos 75 letnico obstoja. Brošura podaje v velikih obrisih opis zadružništva in vseh njegovih glavnih sektorjev. Finančni sektor obsega kreditne zadruge, zadružno zavarovanje in trust družbe. Te so bolj ohlapno povezane z Zadružno zvezo. Bolj tesno povezane z Zadružno vzezo Kanade so proizvajalne zadruge (poljedelske in ribiške), pokrajinske zadruge, ki vključuje tako nakupovalno kot prodajno službo članom na deželi in v mestih, stavbne zadruge ter ustanove za adružno šolanje in vzgojo.

Kanadsko zadružništvo je zelo raznoliko, toda vse zadruge označuje, da temelje na ročdaleskih zadružnih načelih. Celotno število članov znaša okrog 9 milijonov Kanadačanov. Brošuro je mogoče dobiti pri: Cooperative Union of Canada, 111 Sparks St., Ottawa, Ont., Canada—K1N 5B5.

Ludvik Vrtačič, **Der Jugoslawische Marxismus.** Die jugoslawische Philosophie und der eigene weg zum sozialismus. Olten und Freiburg|Br: Walter Verlag. Mladi slovenski znanstvenik, ki deluje v Freiburgu v Švici, dr. Ludvik Vrtačič, je objavil že drugo delo s področja marksizma v Jugoslaviji. L. 1963 je izšla pri založbi Reidel njegova knjiga Einfuhrung in den jugoslawischen Marxismus-Leninismus. Organisation | Bibliograhpy (Uvod v jugoslovanski marksizem-leninizem. Organizacija|Bibliografija), sedaj pa je izdala založba Walter njegovo delo Jugoslovanski marksizem. Jugoslovanska filozofija in lastna pot v socializem.

Znastveno skrbno dokumetirano delo obsega z opombami 207 strani. Končano je bilo v glavnem 1. 1965 in upošteva slovstvo v glavnem do 1. 1963. V knjigi sami je nekaj dodatnih opomb, ki gredo do 1. 1973. Za podrobnejšo recenzijo SD ni primerna publikacija, zato se bom omejil samo na značilnosti tega dela.

Avtor podaje najprej kratko zgodovino filizofije na področju današnje Jugoslavije tako nekomunistične kot komunistične. Leto 1945 služi kot prelomnica tega zgodovinskega prikaza. V sistematičnem delu prikaže dr. Vrtačič poedine discipline marksistične filozofije (dialektični in zgodovinski materializem; zgodovinski materializem in|ali družboslovje; logika, spoznavna teorija, filozofija znanosti; psihologija, filozofska antropologija, etika, estetika; "znanstveni" ateizem; zgodovina filozofije). Sledi oris Jugoslovanskega društva za filozofijo in sociologijo s poročilom o njihovih konferencah ter stikih s tujino, zlasti preko mednarodne izdaje revija Praxis (s podrobno navedbo člankov od 1. 1965 do 1973).

Delo zagovarja in utemeljuje stališče, da se je razvijala jugoslovanska marksistična filozofija delno neodvisno ne samo od Moskve, marveč tudi od komunistične partije Jugoslavije. Ker je tudi v Jugoslaviji filozofija del marksizma, se bo izkazalo v bodoče, ali bo pot jugoslovanskih komunistov res nekaj svojstvenega v tem, ali bo filozofiji dovoljen razvoj v lastno smer ali ne. Dogodki po izidu knjige nakazujejo, da bo lastna pot v bodoče vsaj mnogo težavnejša, če že ne bo bolj ali manj zatrta, kar je v totalitarnih režimih vedno v veliki meri tudi možno.

● **Kanada je sprejela v prvih** devetih mesecih 1. 1974 166.401 priseljenca, kar je preseglo isto dobo leta 1973 za 46.511 oseb (porast 38.8%). Največ priseljencev je bilo iz Anglije (27.466) in iz ZDA (21.666). Veliko število priseljencev je prišlo še iz naslednjih držav: Portugalska (12.463), Indija (10.239), Hong Kong (9,987), Jamaica (8.592), Filipini (6.758). Iz Jugoslavije jih je prišlo 2.438. V delovno silo Kanade se jih je vključilo 40%. Nad polovico|ilse jih je naseliko v Ontariju (54.8%). Nad ¾ jih je bilo starih manj kot 35 let (78.2%). 62.6% jih obvlada angleščino, 5.1% francoščino, 3.1% angleščino in francoščino, 29.2% pa druge jezike.

....● Vancouver je dobil zadružno FM radijsko postajo VCR (Vancouver Cooperative Radio). Zadrugarji bodo zelo aktivno udeleženi pri oddajah, kar bo zagotovilo, da bo program služil krajevni skupnosti.

● **Davča obremenitev državljanov** v poedinih državah je zelo različna. Po statistikah, ki so bile obljavljene za 1. 1969, znaša obremenitev kot odstotek celotnega narodnega pridelka (GNP),

	celotni davek	davek z odštetjem prispevkov za socialno škrbstvo
Kanada	31.1%	28.1%
Finska	32.0	27.9
Francija	37.7	22.7
Italija	30.7	19.5
Japonska	19.3	15.8
Nizozemska	38.8	24.7
Norveška	39.5	30.1
Švedska	41.4	33.2
ZDA	30.9	24.9
Zap. Nemčija	36.0	25.0

Te številke seveda ne povedo, kako je davčno breme razdeljeno med prebivalstvo poedinih dežel. Čeprav ima večina sodobnih držav tako zvano progresivno davčno obremenitev (tisti, ki imajo večje dohodke, plačujejo višji odstotek davka), imajo ljudje z višjimi dohodki po navadi tudi več možnosti, da izkoristijo razne davčne olajšave, tako da so le redki bogataši, ki plačujejo visoke odstotke. Nekateri so tako spretni s svojimi davčnimi prijavami, da so primeri v ZDA, ko osebe z milijoni dohodkov na leto ne plačajo niti centa dohodninskega davka.

● **V Washingtonu, D.C., se je** zbralo 25.000 oseb na zborovanju "March for Life", da bi protestirali proti zakonodaji, ki dopušča skoraj neomejeno splavlanje. Senator James L. Buckley je obljubil zborovalcem, da bo zopet predlagal uzakonitev dodatka k ustavi ZDA za zaščito človeškega življenja.

● **Papež Pavel VI. je imenoval** dr. Antona Čepona, ljubljanskega stolnega dekana, ter dr. Ivana Rupnika za častna prelata.

VAŠ PROGRESSIVE CONSERVATIVE KANDIDATE

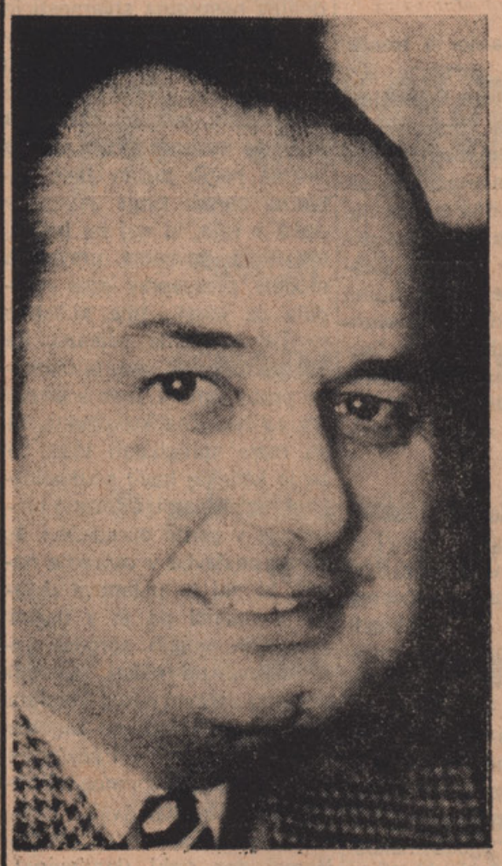

18. septembra

glasuj za:

Elio
Madonia | X

Vaš kandidat v

Bellwoods

Glavna pisarna kampanje: 843 St. Clair Ave. W.

Tel: 652-1148

ODMEVI KOCBEKOVEGA INTERVJUJA

O Kocbekovem intervjuju, ki je izšel v Pahor-Rebulovi počastitvi Kocbekove 70. letnice (Edvard Kocbek, pričevalec našega časa) ter o Kocbekovem položaju v Sloveniji je pisal avstrijski katoliški list Die Furche) v svoji izdaji 28. junija 1975. Nepodpisan članek je naslovljen "Objektivno nevaren" s podnaslovom "Edvard Kocbek—ali: Polom krščanskega pesnika v Titovi Jugoslaviji".

Člankar poda najprej glavne življenjske podatke o Kocbeku. Potem omenja, da je Pahor-Rebulova knjiga protest proti dejstvu, da v Sloveniji niso slavili njegove obletnice; še več, sramotili so ga, da je eten tistih, ki ne vedo, kaj hočejo. V nadaljnjem navaja pisec glavno vsebino intervjuja, vključno Kocbekovo poročilo o pokolju domobrancev. Člankar se sprašuje, ali pomeni omjava intervjuja v Naših razgledih komunistično priznanje pokolja — ali pa uvod v proces proti Kocbeku. Po mnenju pisca so mnenja deljena. Kardelj in Dolanc sta za otsre ukrepe proti Kocbeku, dočim je Mitja Ribičič za bolj spravljivo politiko. Pisec je mnenja, da Kocbekovo vprašanje ni več zgolj slovenska interna zadeva, marveč je postala jugoslovanska—Kocbeka so označili za opozicionalca. Za razliko od Mihajlova zastopa Kocbek krščansko stališče. Ko je napisal nihilistični mladi pesnik v ljubljanskih Problemih pesem, posvečeno Kocbeku, v kateri pravi med drugim tudi "ti si bolj kot kdorkoli drug stvarnik naše svobode", so to številko Problemov zaplenili.

V graškem časopisu Kleine Zeitang poroča Carl Gustav Ströhm o Kocbekovi zadevi 4. julija 1975. Za naslov je izbral Kocbekov izjavo Kidriču 1. 1943: "Tudi naša revolucija bo nekoč degenerirala!". V članku poroča o tipičnem komunistične manevru, ki ožigosa vsako kritiko režima kot spletke zapadne buržuazije, ki skuša na ta nain preprečiti "krepitev progresivnih sil" v zapadnih deželah. Proti Kocbeku so organizirali poplavo pisem v komunističnem tisku.

● *Sovjetski fizik Saharov in* bivši profesor markistično-leninistične filozofije, ki je sam ateist, in so mu Sovjeti dovolili lani maja, da se je izselil iz Sovjetske Zveze, Valclovas Sevrukas, (sedaj živi v ZDA), sta opozorila svetovno javnost na preganjanje katoličanov v Litvi. Sovjetom gre zlasti na živce izranjanje podtalnega razmnoževanega lista "Kronika katoliške Cerkve v Litvi", ki izhaja, ker komunisti ne dovoljujejo katoličanom nikakega tiska, kaj šele svobodnega. Policijske preiskave so izvedli celo v Moskvi, vendar so obtoženca biologa Sergeja Kovaljova, pri katerem so med drugimi izvršili hišno preiskavo, ob peljali iz Moskve na proces v Litvo, da bi vzbudili manj svetovne pozornsti.

● **Da bi preprečili nasilje na** letalih, so uvedli na večini letališč posebne preiskave, ki vključujejo tudi odkrivalce vsakovrstnih kovinskih predmetov. Zanimivo je, da so imeli nekaj podobnega Kitajci že pred približno 2.300 leti. "Lunina vrata" imperialne palače blizu Peipinga je bila zgrajena iz kamna, ki je vseboval magnetično rudo. Namen je bil podoben. Magnet naj bi razkril vsakogar, ki bi imel pod obleko skrito orožje, s katerim bi nameraval umoriti cesarja.

● **Založba lublinske katoliške** univerze na Poljskem je izdala prvi zvezek poljske katoliške enciklopedije, ki bo obsegala 12 knjig.

● **Z disertacijo "Človek na** meji dveh vesolij; iz teološke antropologije sv. Gregorija iz Nise" je doktoriral na ljubljanski teološki fakulteti Ivan Pojavnik, ki predava patristiko.

● **Ob graduaciji študentov** Coady International Instituta v Antigonishu je podelila univerza častni doktorat Martinu Legereau kot priznanje za njegovo delo v zadružništvu. Martin Legere se je udeležil enega prvih tečajev za odrasle, ki ga je uvedla univerza. Osebnost dr. Mosesa Coadyja ga je tako prevzela, da se je odločil, da bo posvetil svoje moči širjenju zadružništva. Bil je eden prvih mož na terenu (fieldworker) v provinci New Brunswick (Delokrog Extension Departmenta antigoniške univerze je obsegal vse tri vzhodne province: Novo Škotsko, Prince Edward Island in New Brunswick—Newfoundland je bila tedaj še del Anglije). Deloval je predvsem med francosko govorečimi Akadijci. Martin Legere je trenutno glavni ravnatelj Akadijske federacije hranilnic in posojilnic in njih zadružne zavarovalnice, predsednik Zadružne zveze francoskih Kanadčanov, predsednik Atlantskega zadružnega sveta in odhornik Mednarodne zadružne zveze. Pred kratkim je bil investiran tudi za člana Order of Canada, ki je najvišje kanadsko civilno odlikovanje.

(from page 1)

30 zadružnikov, ki so v veliki meri prispevali k napredku zadružništva v ZDA, pozneje pa nameravajo dodajati manjše število vsako leto kot posebno zadružno priznanje za delo na zadružnem področju.

ZA PRAVNIŠKE POSLE SE PRIPOROČA

CARL VIPAVEC

SLOVENSKI ODVETNIK IN NOTAR

The Simpson Towers 401 Bay St. Suite 2000 - EM. 4-4004